

PROBLEMATIKA UPORABE PIROTEHNIČNIH IZDELKOV MED BOŽIČNO-NOVOLETNIMI PRAZNIKI 2014/2015 – ANALIZA

Na podlagi letnega načrta dela Uprave uniformirane policije GPU smo opravili analizo problematike uporabe pirotehničnih izdelkov med božično novoletnimi prazniki 2014/2015. Skupaj z Ministrstvom za šolstvo in šport ter Inštitutom za varovanje zdravja Republike Slovenije smo nadaljevali z izvedbo preventivnih aktivnosti za preprečevanje negativnih posledic uporabe pirotehničnih izdelkov.

Tudi v letu 2014 smo s sloganom »Namesto petarde raje pamet v roke« nadaljevali z akcijo »BODI ZVEZDA, NE MEČI PETARD« saj se je pokazalo, da se navade uporabnikov pri uporabi pirotehničnih izdelkov počasi le spreminjajo.

Zelo dobro lahko ocenimo izvedene naloge in aktivnosti PU in PP, ki so vodile ali se vključevale v različne projekte na regionalnem in lokalnem nivoju, pri tem pa so za posredovanje sporočila o nevarnostih uporabe pirotehničnih izdelkov dobro sodelovale tudi z državnimi in lokalnimi mediji.

Tudi v zadnjem letu ostaja problematična predelava pirotehničnih izdelkov, objestnost, uporaba v nasprotju z navodili proizvajalca in uporaba prepovedanih izdelkov, kupljenih na črnem trgu.

1. PREVENTIVNE AKTIVNOSTI POLICIJE

Temelj preventivnih aktivnosti je tudi v lanskem letu predstavljal projekt "Bodi zvezda, ne meči petard". Vsebine in osnovnega namena projekta zaradi dolgoročne naravnosti nismo spreminjali, saj je dobro sprejet in prepoznaven. Pri tem je bil velik poudarek na osveščanju in seznanjanju učencev osnovnih šol z nevarnostmi in posledicami pri uporabi pirotehničnih izdelkov, kjer so bili ciljna skupina učenci šestih razredov. Prav tako smo tudi v letošnjem letu dobro sodelovali z različnimi mediji (radio, TV, tiskani mediji) na vseh ravneh organiziranosti policije. Pri tem so mediji odigrali zelo pozitivno vlogo pri seznanjanju občanov (predvsem mladine) o nevarnostih pri uporabi pirotehničnih izdelkov in osveščanju, predvsem mladih ljudi.

Pri projektu sta tako kot pretekla leta sodelovala Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport ter Inštitut za varovanje zdravja RS. Tudi letos Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport na osnovne šole ni pošiljalo okrožnic, kot v preteklih letih. Zaradi tega so se policijske enote same dogovarjale za preventivne aktivnosti v osnovnih šolah. Inštitut za varovanje zdravja RS pa je pomagal pri razdelitvi plakatov v zdravstvenih zavodih.

Policijske uprave so zagotovile izvedbo naslednjih nalog in aktivnosti:

- medijsko opozarjanje javnosti na prepoved nakupa, posesti in uporabe pirotehničnih izdelkov kategorije 2 in 3, katerih glavni učinek je pok ter nevarnosti pri njihovi nepravilni uporabi, pristojnosti in ukrepanje policije v primeru kršitev ter namen izvedbe preventivnih aktivnosti;
- razdelitev na GPU pripravljenih plakatov osnovnim šolam, tudi podružnicam in osnovnim šolam s prilagojenim programom in predstavitev problematike v posameznih oddelkih;
- represivno ukrepanje v primeru ugotovljenih kršitev.

2. PREGLED UKREPOV, POŠKODB IN DOGODKOV

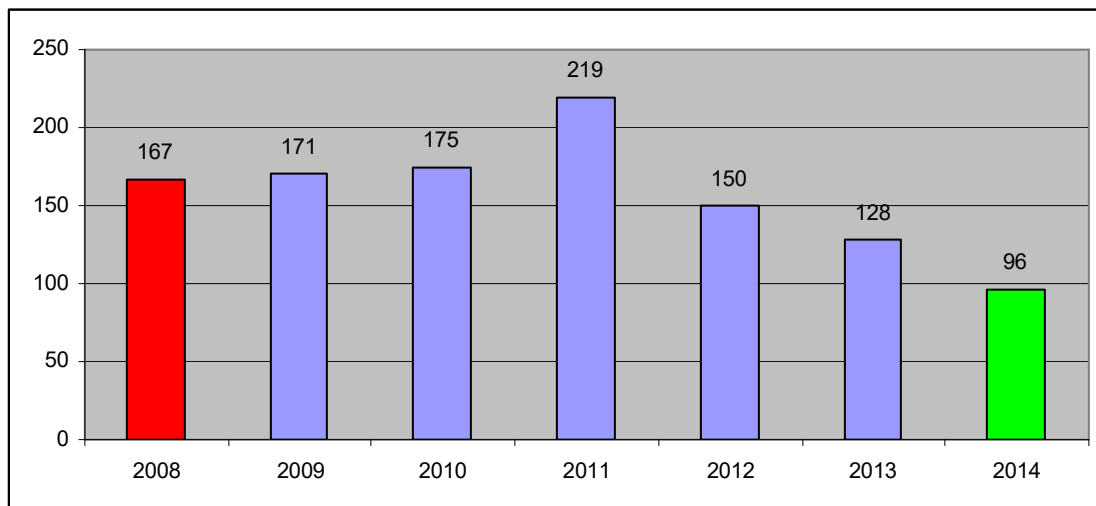
Tabela 1: Pregled represivnih ukrepov policije, poškodb ter poškodovanj premoženja

	Kršitve		Poškodbe oseb				Poškodovanje premoženja	
			SKUPAJ		MLADOLETNI		2013	2014
	2013	2014	2013	2014	2013	2014		
CE	28	5	5	2	4	1*	3	4
KP	24	5	1	1	1	1	7	2
KR	6	4	0	0	0	0	5	4
LJ	27	29	3	0	0	0	20	20
MB	20	20	2	3 (2*)	2	1	4	4
MS	10	8	2	1	2	1	4	0
NG	1	5	0	1	0	1	1	1
NM	12	20	3	0	0	0	3	3
SKUPAJ	128	96	16	8	9	5	47	38

* HTP

Policisti so v času od 20. 11. 2014 do 10. 1. 2015 ugotovili 96 kršitev določb Zakona o eksplozivih in pirotehničnih izdelkih. To je 25% manj kršitev kot v letu pred tem. Zoper kršitelje je bilo podanih 20 obdolžilnih predlogov ter 11 kazenskih ovadb (poškodovanje premoženja), izdanih 22 odločb v hitrem postopku, 6 plačilnih nalogov, 3 krat pa je bilo podano poročilo na ODT. Podana so bila štiri poročila Centru za socialno delo. Tudi v preteklem letu je bilo največ ugotovljenih prekrškov 5. in 6. točke 48. člena ZEPI.

Največ kršitev so obravnavali policisti PU Ljubljana sledijo PU Maribor in PU Novo mesto. Najmanj kršitev je bilo ugotovljenih na območju PU Kranj.

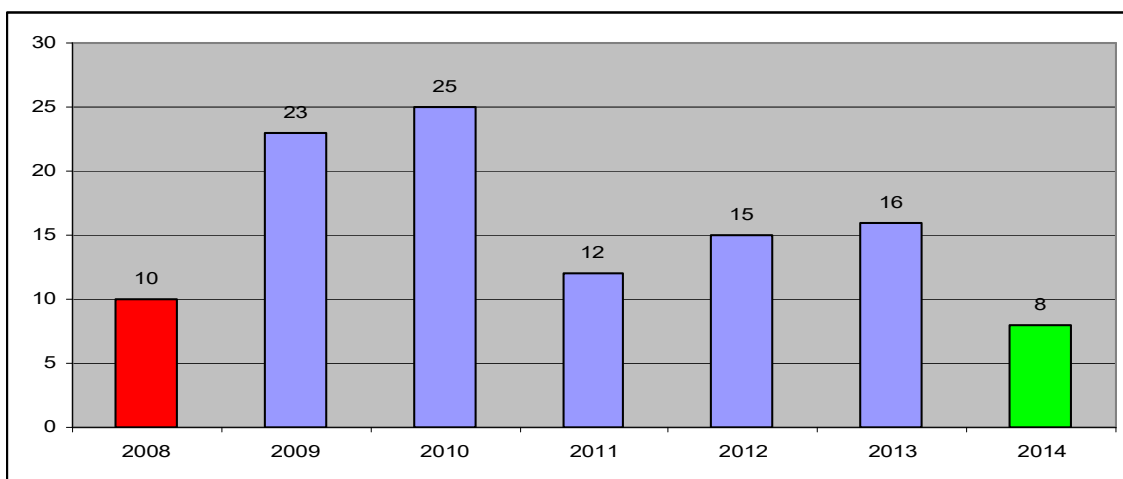
Graf 1: Kršitve v obdobju 2008 - 2014

3. TELESNE POŠKODBE PRI UPORABI PIROTEHNIČNIH IZDELKOV

Število telesnih poškodb se je v primerjavi z lanskim obdobjem zmanjšalo iz 16 na 8, poškodbe so nastale predvsem zaradi nepravilne uporabe pirotehničnih izdelkov in pa zaradi nepremišljenosti (objestnosti) posameznikov.

Pri tem se je pokazalo, da so se starejši poškodovali zaradi neupoštevanja navodil proizvajalcev, pri mladoletnikih pa so še vedno glavni vzrok nastanka poškodb objestnost pri uporabi prepovedanih pirotehničnih izdelkov. Zmanjšalo se je število telesnih poškodb pri mladoletnikih iz 9 na 5. V večini primerov je šlo za lahke telesne poškodbe (4), ki ne bodo pustile posledic pri mladoletnikih. Število hudih telesnih poškodb pri mladoletnikih je ostalo na ravni lanskega leta (1), smo pa obravnavali dve hudi telesni poškodbi pri odraslih.

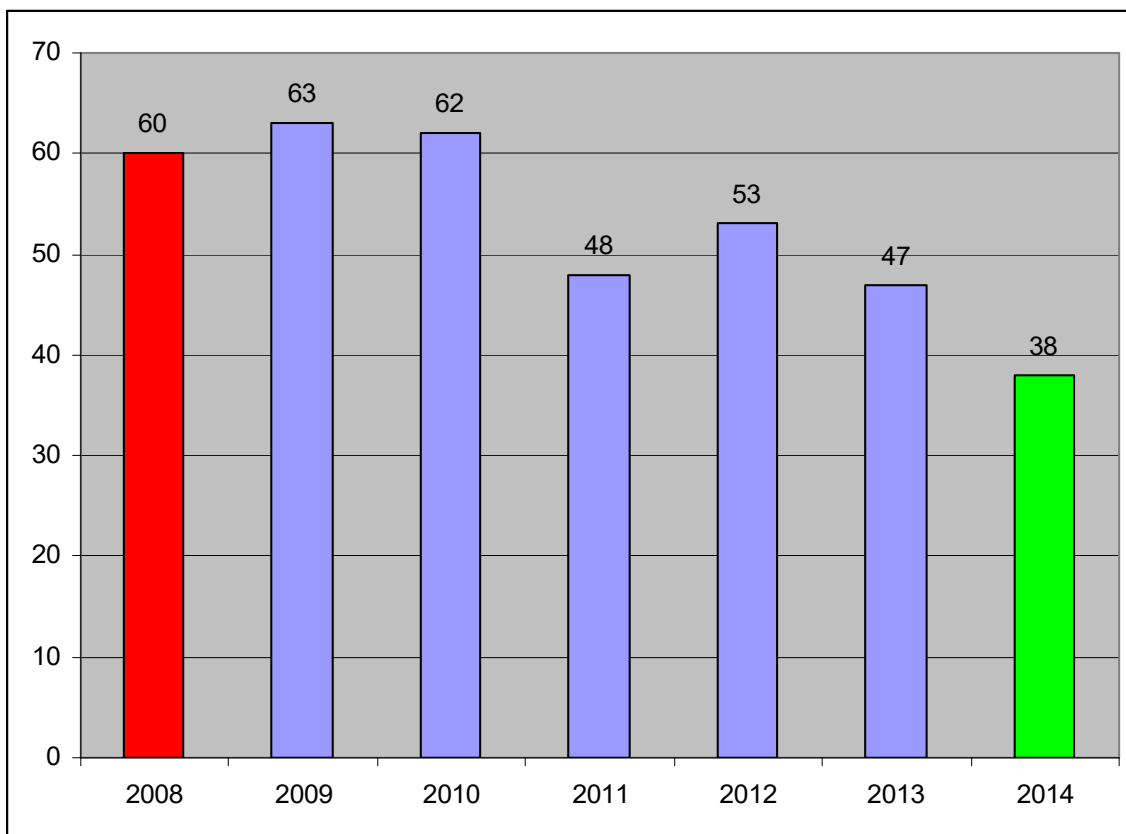
Od lažjih poškodb so bile najpogostejše poškodbe obraza, oči in rok. Posledice pri težjih poškodbah pa so bile opekline, razpočna rana in delna amputacija prstov.

Graf 2: Število telesno poškodovanih v obdobju 2008 - 2014

4. POŠKODOVANJE PREMOŽENJA Z UPORABO PIROTEHNIČNIH IZDELKOV

Policisti so obravnavali 38 (47) primerov poškodovanj premoženja. Večina poškodovanj tudi tokrat kaže na očiten namen poškodovanja tuje stvari, kot na primer poškodovanje poštnih nabiralnikov, okenskega stekla, parkomatov, prometnih znakov, fasad, zaboju za smeti in tudi vozil. Največ poškodovanj so obravnavali na območju PU Ljubljana 20 (20), PU Celje 4 (3), PU Kranj 4 (5) in PU Maribor 4 (4). Iz grafa je razvidno, da se delež poškodovanj premoženja ne povečuje kar lahko kaže na dejstvo, da so ljudje (starejši in mladoletniki) vse bolj osveščeni glede uporabe pirotehničnih izdelkov.

Graf 3: Število poškodovanih premoženj v obdobju 2008 – 2013

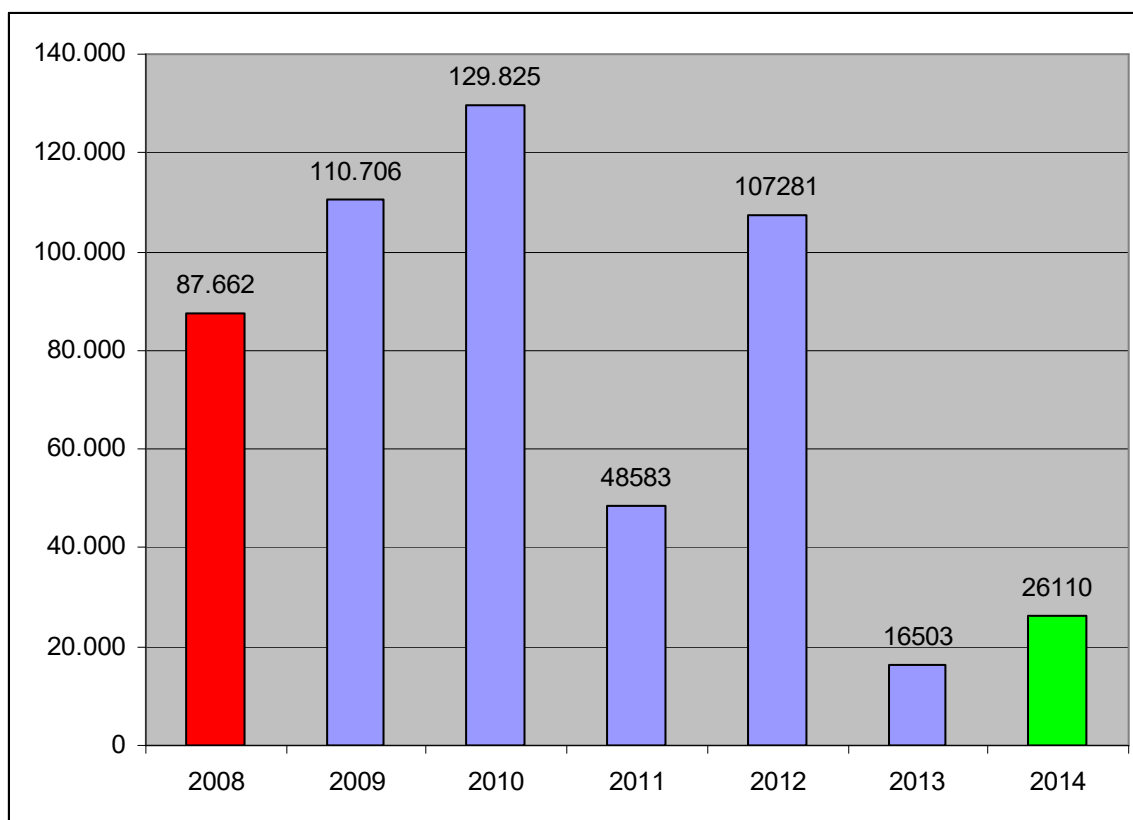
5. ŠTEVILO ZASEŽENIH PIROTEHNIČNIH IZDELKOV

Tabela 2: Pregled podatkov o zaseženih pirotehničnih izdelkih

	Meja		Notranjost		Skupaj	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014
CE	75	-	1601	157	1676	157
KP	-	3	1113	21	1113	24
KR	-	-	126	1	126	1
LJ	84	-	2072	14300	2156	14300
MB	-	-	9641	3977	9641	3977
MS	-	-	1430	4927	1430	4927
NG	-	-	-	308	-	308
NM	16	35	345	2381	361	2416
SKUPAJ	175	38	15328	26107	16503	26110

Policisti so zasegli **26110** kosov pirotehničnih izdelkov, kar znaša cca 58,2% več zaseženih pirotehničnih izdelkov kot v letu 2013, predvsem v notranjosti države, od tega je bilo 38 pirotehničnih izdelkov zaseženih na meji.

Pri zasegih je bila najbolj uspešna PU Ljubljana s 14300 zaseženimi pirotehničnimi izdelki, sledijo PU Murska Sobota s 4927, PU Maribor s 3977 in PU Novo mesto s 2416 zaseženimi pirotehničnimi izdelki.

Graf 4: Zaseženi pirotehnični izdelki v obdobju 2008 - 2013

Policija se je v obdobju od 20. 11. 2014 do 10. 1. 2015 odzvala na vse klice državljanov, povezanih z nezakonito uporabo pirotehničnih izdelkov, policisti pa so v vseh primerih ugotavljali elemente prekrškov in kaznivih dejanj. Poročila policijskih uprav kažejo na nadaljnji padec uporabe petard na račun drugih, varnejših pirotehničnih izdelkov, kar je posebno opazno na praznovanjih novega leta na prostem.

Uspešno delo policije pri izvajanju Zakona o eksplozivih in pirotehničnih izdelkih gre predpisati tudi sodelovanju s Carino, TIRS in IRSNZ, saj je bilo v prednovoletnem obdobju 2014/2015 opravljenih 52 skupnih nadzorov.

6. ZAKLJUČEK

Spremljanje statističnih podatkov o ukrepih policije tudi v zadnjem letu kaže na trend umirjanja števila ukrepov in poškodovanih premoženja. Tudi število zaseženih pirotehničnih izdelkov kaže na to, da občani (predvsem mladi) ne posegajo po masovnem nakupovanju prepovedanih pirotehničnih izdelkov. Iz pridobljenih podatkov je tudi razvidno, da se je evidentno zmanjšalo število poškodovanih oseb. So se pa tri osebe hudo telesno poškodovale, od tega en mladoletnik.

Še vedno sta najpogostejša razloga za nastanek poškodb nepravilna uporaba pirotehničnih sredstev in objestnost.

Ponovno velja pohvaliti zelo konstruktiven prispevek medijev pri osveščanju in opozarjanju na možnost poškodb pri nepravilni uporabi pirotehničnih izdelkov, pri čemer se vključuje tudi zdravstvena služba ter seveda sodelovanje carine, TIRS, IRSNZ in osnovnih šol. S skupnimi naporji lahko na dolgi rok dosežemo spreminjanje navad ter krepitev zavesti državljanov, da so pirotehnični izdelki ob nepravilni uporabi lahko zelo nevarni in povzročijo hude poškodbe.

Naloge policije na tem področju je potrebno še vedno izvajati z vidika doslednega spoštovanja zakonodaje in s tem povezanega represivnega ukrepanja v primerih ugotovljenih kršitev, samostojnega vodenja in vključevanja v preventivne aktivnosti ter sodelovanja z drugimi organi.

V letošnjem letu nismo prejeli nobenih pobud občanov glede nedovoljene uporabe pirotehničnih izdelkov.

Tudi za v bodoče predlagamo proaktiven pristop policije, saj že s samo prisotnostjo na terenu preprečimo pok marsikaterega pirotehničnega izdelka. Prav tako ponovno predlagamo, da se že v začetku oktobra prične z načrtovanjem aktivnosti za preprečevanje negativnih posledic uporabe pirotehničnih izdelkov, predvsem z osveščanjem mladostnikov v osnovnih šolah.

Na koncu gre pohvala vsem Policijskim upravam in SOJ SGDP GPU za uspešen pristop k preprečevanju negativnih posledic uporabe pirotehničnih izdelkov. S svojim samoiniciativnim delom v skupnosti, osveščanju mladih v Osnovnih šolah, osveščanju občanov preko različnih medijev smo v letošnjem letu obravnavali najmanj kršitev od sprejema Zakona o eksplozivih in pirotehničnih izdelkih v letu 2008. Prav tako smo v tem obdobju obravnavali tudi najmanjše število poškodovanih oseb in najmanjše število poškodovanih premoženja.